СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 195. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 4-го жовтня 1946. No. 195. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, October 4, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗА ОДНОРІЧНУ СЛУЖБУ ДЛЯ МІЛІОНА МОЛОДІ В ОБОРОНІ КРАЮ

Военний департамент вийшов з домаганням призначити міліон молоді кожного року для оборони краю. Вишкіл мав би тривати шість місяців для приспосіблення у військових заведеннях, а других шість місяців у різних резервових формаціях. Оце домагання поставив секретар війни Патерсон в формі проекту для одобрення на конвенції Американського Леґіону в Сан Франсиско.

Вчасі перебування в резерві вояки могли б вернутися до цивільного життя при відповідних заняттях; або могли б брати участь у вправах Краевої Ґвардії; або могли б теж вправлятися вчасі університетських студій разом з офіцирським корпусом. Для спосібніших студентів-вояків уряд мав би призначити стипендії на вищі студії.

До служби мали б бути притягнені молодці у віці 18—20 літ. Зпоміж них до армії було б призначених 726,000, а яких 300,000 пішли б до флоти. Обраховують, що три молодці на вісім були б призначені до армії. — Цей план е поправленим попереднім планом армії, який передбачував цілорічну військову службу безупину. Попередний план був предложений конгресові, одначе конгрес не вирішив нічого в цій справі, заки розіхався.

ДАЛЬШІ ЗМАГАННЯ ДО ЗЛУКИ ОБОРОННИХ СИЛ

На конвенції Американського Леґіону у Сан Франсиско виголосив промову секретар війни Роберт П. Патерсон у справі злуки американських збройних сил в один департамент для краевої оборони. Він заявив, що в теперішньому часі неможливим е укладати планів оборони краю без одночасного обеднання сухопутних, морських і повітряних боевих сил. Заступники флоти, а це підсекретар Джан Л. Салливен і адмірал Вилїем Галсі, висловлювали погляд, що окремі департаменти мають теж свої добрі сторони в тому, що вони навипереди стараються удосконалювати свої роди служби для підготови до оборони.

ПІВТОРА МІЛІОНОВА РОБІТНИЧА СИЛА ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Протикомуністичні сили з 34 робітничих юній в Ню Йорку й Вашингтоні з Конгресу Промислових Організацій (СІО) створили окрему групу для боротьби з комунізмом у самих юніях. Нюйорська група назвала себе: Комітет СІО для Демократичних Робітничих Юній". Її провідником став Джек Алтман, віцепрезидент юнії робітників у дрібнім продажу. У заяві, яку оприлюднено після нарад у Ню Йорку осуджується становище комуністів до робітничих справ. Сказано, що вони хочуть „запанувати над нашими демократичними установами і нашим робітничим рухом і піддати його на службу чужій державі і її ідеології".

ПРИЗНАЮТЬ ПІДВИШКУ ПЛАТНІ ДЛЯ ЛУЇСА.

На конференції Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, яка відбувається в Атлантик Сити, різні промовці підносили великі заслуги предсідника юнії Джана Л. Луїса, який саме лежить у шпиталі після операції сліпої кишки. Появилося аж 63 резолюцій з домаганням підвишки платні для Луїса й інших урядників юнії. Тепер дістає Луїс $25,000 річно, а перший віцепрезидент Джан О'Лірі і секретар-скарбник Тамес Кенеді по $18,000. Зпоміж 300 інших резолюцій замітна одна з домаганням, щоб обнизити вік із 65 літ на виплату старечої пенсії з суспільного забезпечення, інша домагається виплати по $25 тижневого забезпечення на випадок безробіття. Конвенція заявилася теж проти змін у робітничім законі Вагнера.

ВПЛИВ КУРЕННЯ НА НЕДУГУ РАКА У ЖІНОК.

Про небезпеку зросту випадків недуги рака на легенях у жінок внаслідок курення тютюну дискутували знавці на медичній конференції в університеті в Бофало, Н. Й. У порівнанні з жінками мужчини мають шість раз частіше недугу рака на легенях тому, що ця недуга приходить внаслідок перебування в запорошених і задимлених місцях і околицях. Жінки досі не часто підлягали цій недузі, але з побільшенням числа курців між жінками недуга робить поступи серед них.

РАДЯТЬ СТУДЕНТАМ РЕЄСТРУВАТИСЯ НА БУДУЧЕ.

Зогляду, що бувші вояки переповнили тепер існуючі колегії, й університети, не стало місць для звичайних студентів, що покінчили середні школи. Тому стоваришені університети в Ню Йорку радять студентам реєструватися наперед, щоб у будуччині могли дістати місце.

Світові грозить недостача харчів ізза недостачі орної землі

Серед теперішних відносин і цілому світі е лише чотири біліони акрів орної землі для виживлення двох біліонів населення, а це населення зростае кожних десять літ по двісті міліонів голов. Такі спостереження виявив Г. Г. Бенет, директор Служби для Збереження Землі при американськім департаменті рільництва. Це сказав він на конференції інжинірських і людських справ в університеті Принстон, у стейті Ню Джерзі.

БАРУК ПЕРЕДБАЧУЄ НЕБЕЗПЕКУ ДЛЯ АТОМОВОЇ КОНТРОЛІ У ЗАЯВІ ВОЛЕСА.

Американський делегат до Атомової Комісії при Обеднаних Державах виказав шкідливість закидів бувшого секретаря торгівлі Генрія Волеса в справі американського плану світової контролі над атомовою силою. Ці закиди, казав Барук, „е загрозою для дуже делікатного стану переговорів, які саме в цій справі відбуваються", бо вони викликають замішання і поділ між народами. Йде тут про закиди Волеса, висловлені в листі до президента з дня 23. липня, який оприлюднено в пресі перед резигнацією Волеса. Барук зажадав від Волеса, щоб він зробив поправки у своїй критиці, одначе Волес на це нічого не відповів і тому Барук оприлюднив оці замітки.

ЧИ МОЖЛИВЕ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ АМЕРИКОЮ Й СОВЄТАМИ?

Вчасі прилюдного форума, уладженого методистами в церковній салі при Парк евеню і 60 вулиці в Ню Йорку висловив погляд про можливість порозуміння з Советами пастор д-р Ралф В. Сокман, який їздив до Росії з Рошіен Ріліфом і там перебув три тижні. Сокман твердить, що так звана залізна куртина е менша, ніж загально думають. Вона мае на ціли закрити „страх і гордість" Советів перед світом. Наділі там відносини не е такі розпучливі, як загально говорять, навіть слідне релігійне життя, одначе відродження релігії можливе лише тоді, коли буде приверненний звязок з зовнішним світом. — Ці погляди Сокмана опрокинув канадійський журналіст В. Гледстон Морей, який зясував, як то „Генеральний Штаб Світової Революції" переводить підготову до Третьої Світової Війни цим що безупину розколює робітників і промисловців, щоб у відповідну хвилину викликати генеральний страйк пятої колони в Америці.

Нові пропозиції в справі міжнародної контролі атомової енергії

Комісія Атомової Енергії в Раді Безпеки зложена з представників 12 держав продовжуе свої наради над планом міжнародної контролі атомової сили. Досі з конкретними і розбіжними пропозиціями в цій справі виступили Злучені Держави і Советський Союз. Головна розбіжність між американськими і советськими пропозиціями полягае в тому, що Америка хоче передати таемницю атомової енергії міжнародній комісії тільки тоді, як вважатиме, що її кинтроля буде успішна, відкидае вето в цій справі та домагається для Міжнародної Комісії права відповідної провірки в поодиноких країнах, бо тільки так можна б переконатися, чи там виробляеться атомову зброю. Советський план передвиджуе негайну видачу таемниці, негайне знищення випродукованої вже атомової зброї, домагається права вета та відкидае американські пропозиції щодо внутрішньо-господарської контролі в поодиноких країнах, вважаючи, що це було б нарушенням їх суверенності. На засіданні Комісії дня 2-го жовтня мексиканський представник, д-р Луїс Паділя Нерво, видвигнув ще один план, пропонуючи зібрати і примістити всі ключеві атомові матеріяли і заводи в строго береженій міжнародній зоні та дозволити поодиноким країнам використовувати для промислових цілей виключно „денатуроване" паливо. Дебати над цею пропозицією відложено, щоб поодиноким делегатам дати можність розглянути пропозицію та евентуально порозумітися зі своїми урядами.

ЗАСУДЖЕНІ НАЦІСТИЧНІ КЕРІВНИКИ ПРОСЯТЬ ПОМИЛУВАННЯ.

З Нірнбергу, Німеччина, повідомляють, що одинадцять засуджених на кару смерти головних помічників Гітлера в змові проти мира і людства, звернулись до Контрольної Ради Союзників з проханням, щоб помилувати їх або бодай змінити спосіб виконання вироку і не вішати їх, а тільки розстріляти. Деякі з них, як напр. б. губернатор Польщі Франк, відмовлялися прохати помилування, але за них це зробили оборонці. Засуджений на кару смерти б. шеф німецького генерального штабу генерал-полковник Йодль мав звернутись теж ще окремо до генералів Айзенгавера і Монтгомері з проханням про помилування. З американського боку заявляють, що для них було б досить незручно повісити чоловіка, підпис якого е на документі безумовної капітуляції Німеччини. Генерал Айзенгавер мав висловити здивовання щодо смертного присуду теж на маршала Кайтеля, заявляючи, що він сподівався окремого ставлення Трибуналу до військовиків, а окремого до політиків. В советській зоні Берліна відбулися великі демонстрації проти лагідного вироку та з домаганням смерти для всіх підсудних. В основному вважають, що не мае багато виглядів на те, щоб Контрольна Рада Союзників будького помилувала та що вирок смерти буде виконаний ще перед 16. жовтня. Тимчасом американські військові власті, в зоні яких лежить Нірнберг, поробили найбільші заходи осторожності. Сторожу в тюрмі скріплено подвійно а засудженим відібрано все, що могло б послужити їм до поповнення самогубства. Кружляють теж поголоски, що кожен засуджений е прикутий рукою до одного американського військового жандарма. Вирок смерти мав би бути виконаний в Берліні, в тій самій тюрмі, де націсти вбили найбільше людей.

ЗАПЛАТЯТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ ВІДНОСНО ЛЮДСТВА І ЗА ВОЄННУ АГРЕСІЮ.—Зліва бачимо націстського „філософа" і „реформатора", Алфреда Розенберга, що творив з німців націю „надчоловіка". За свої злочини зістав засуджений в Нірнбергу на карцу смерти через повішення. На таку саму кару заслужив собі Герман Ґерінґ, націст ч. 2, організатор Ґестапа та концентраційних таборів. Він е в середині. Зправа е „старий лис", Франц фон Папен, націстський дипломат, що був у дипломатичній службі ще за кайзера. Якимсь чудом його звільнили.

УХВАЛЕНО ЗАХІДНУ ПРОПОЗИЦІЮ ЩОДО ТРІЄСТУ

Відповідна комісія Мирової Конференції в Парижі ухвалила проти опозиції Советського Союзу та його сателітів план західних держав щодо режіму вільної міжнародної території Трієсту. Щоб перемогти советську опозицію треба було 25 окремих голосувань над поодинокими клявзулями французького плану в цій справі. Підчас нарад іншої комісії представник Злучених Держав запропонував, щоби висоту відшкодовань від Мадярщини зменшити з триста на двісті міліонів долярів. Підчас нарад, як звичайно, доходило до гострих взаємних виступів і обвинувачень західних і советських держав.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ?

З Токіо е два повідомлення про виступи советського представника в Контрольній Раді Союзників генерала Деревянко та голови згаданої Ради, американського представника Джорджа Ачесона мол. Советський представник закинув західним союзникам приязне ставлення до японців, головно як іде про господарку вугіллям, заявляючи, що у відповідному міністерстві е багато японців, які організували „інциденти", що довели до війни. Американський представник виступив насамперед в справі постійної відмови Советів репатріювати 800,000 полонених японців, з яких — як ходять слухи — Совети мали створити таемну армію.

ЗА ЄДНІСТЬ НАРОДІВ.

На одному зібранні т. зв. Тижня Обеднаних Держав в Лондоні виступив з промовою бувший британський секретар закордонних справ А. Іден. Він заявив, що тепер усі народи стали сусідами, чи вони собі цего бажають, чи ні, і це видвигае нову проблему „міжзалежності народів". Іден заявив, що Організація Обеднаних Держав молга б відіграти рішаючу роль в наладнанні майбутнього співжиття народів, якщоб усі її члени підходили до цеї справи щиро.

МАЛІ НАДІЇ НА МИР В КИТАЮ.

Центральний китайський уряд маршала Чіянг Кай-шека, заохочений дотеперішніми військовими успіхами, рішений перевести атаку на головну комуністичну базу Калгун в північно-китайській провінції Чагар. Це перекреслює плани делегата президента Трумана генерала Джорджа Маршала, що намагався довести до замирення між обома воюючими таборами.

ЯПОНСЬКІ ЛЮДОЇДИ.

Американський військовий суд в Ґуам засудив 14 японців, 7 з яких доказано людоїдство. На коротко перед закінченням війни підсудні зїли збитих 4 американських летунів на острові Чічі. В історії воєн це перший суд за людоїдство.

ПАРТІЯ ЧОРЧИЛА ПОЧИНАЄ БОРОТЬБУ.

В Блекпул, Англія, відбувається тридневна річна конференція британської консервативної партії, провідником якої е бувший британський премієр і головний організатор перемоги над націстською Німеччиною, Винстон Чорчил. Згаданою конференцією партія Чорчила знова ввійде в поплітичне життя та відкрие боротьбу за владу.

СОВЄТАМ НЕ ПОДОБАЮТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІ ВОЄННІ ПОВІСТІ.

Московське радіо виступило з обвинуваченням проти американських письменників, що вони занедбали воєнну тематику, тоді як советські письменники „провели цілі роки на фронті, допомагаючи пером, а часто і крісом розгромити ворога". Рівночасно московське радіо критикуе деякі „бест селер" американські повісті, м. ін. Дж. П. Марканда: „Со Литл Тайм", Джана Герсі: „Ей Бел фор Адано" та Ґері Бравна: „Ей Вок ін ди Сан", закидаючи їм „нерозуміння демократії" та взагалі малу вартість, а авторам, що вони сьогодні „допомагають фашистам" (Дж. Герсі).

ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЯ НІМЕЧЧИНИ.

Советський Союз відступив від свого первісного становища і погодився, щоби мішана комісія союзників провірювала демілітаризацію німецької індустрії теж в советській зоні — повідомляють з Берліна.

ПОЛАГОДЖЕННЯ УРЯДОВОЇ КРІЗИ В ГРЕЦІЇ.

Всі намагання грецького премієра Тсальдаріса створити новий коаліційний грецький уряд після повороту короля не дали успіху. У висліді встановлено той сам уряд, що був перед крізою кабінету.

БУДЖЕТ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ.

Економічна та Соціяльна Рада О.Д. прийняла пропонований буджет для Міжнародної Організації для Скитальців у висоті $160,850,000. Деякі країни поробили собі ще відповідні застереження.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАРАДИТИ ПОКИ ЧАС!

Вдармося в груди і спитаймо себе: Чи ми дійсно турбувались коли долею нашої преси в Америці?

Нам здається, що коли будемо шукати сумлінної відповіді на це питання, то прийдемо до переконання, що ми більше добачували у цій пресі недомагання, ніж цікавилусь тим, у яких обставинах вона працює, яке завдання сповняє. Зате як би ми так заглянули в книжки, в яких американці, що добре приглянулись чужомовній пресі, описали свої спостереження про цю пресу, то тоді переконались би, що в очах американця видавання чужомовних газет, зокрема у словянських мовах, та праця у тих газетах — це щось просто неймовірне.

Ось це „неймовірне" треба застосувати у великій мірі теж і до нашої „Свободи" і над ним добре застановитись, бо надійшла пора, коли зачинають постійно обємом і числами зменшатись, а то й цілком переставати виходити ті чужомовні газети, яких читачі не хотіли розуміти, що „неймовірне" не може вічно тривати.

„Свобода", як і усі того роду чосописи, спирає свої фінанси на передплаті. Головними її передплатниками є члени У. Н. Союзу, що платять від 1920 р. по нинішній день одну і тусаму передплату, себто $3.60 річно. Сума, яку дістаємо річно з передплат членів У. Н. Союзу та інших читачів, не вистарчає одначе навіть на покриття половини річних коштів видавання „Свободи". Треба отже шукати інших джерел, щоби ті кошти покрити. Це робиться. При допомозі У. Н. Союзу, друкарських робіт та доходів з оголошень зводиться якось кінці докупи. Але так далі бути не може, особливо, як хочеться мати „Свободу" побільшену на ще одно число. Це знов означає, що читачі мусять перебрати на себе частину фінансового тягару. Явище це зовсім природне вже з цього боку, що кожний з нас був свідком, як останніми роками підносилася в цілій Америці ціна навіть на такі газети, для яких головним джерелом доходів не є передплата, але оголошення. Як навіть такі газети подвоїли ціну, то щож говорити про газети, що не є в своїй основі „бизнесові", але мають інші цілі на увазі, ідейні, гуманітарні, освітні, організаційні?

Ці речі читачі „Свободи" повинні передумати. Якщо вони тепер добровільно свій часопис фінансово підпоможуть, то цим вони — а це найважніше — продовжать теж існування „Свободи" в Америці. Не звалюймо завеликого фінансового тягару на видавця „Свободи"! Памятаймо, що цього роду поведінка вже зліквідувала не один чужомовний часопис в Америці. А чи можна припустити, щоб наше громадянство, зокрема старше покоління, бажало собі дожити такого дня, коли б його повідомлено, що з цим днем „Свобода" перестає виходити, навіть хоч би тільки як щоденник?

Засади американської політики супроти Росії

Низка синдикованих статей Джозефа Алсопа з Парижа пробує зясувати, про що йде в спорі між Америкою й Советами. У першій статті Алсоп зясував непромощену прірву між Америкою й Советами і дійшов до висновку, що між обома краями серед теперішнього напруження мусить прийти до розрахунку; у другій статті Алсоп пише, що війна між обома потугами, це питання часу, бо до війни прийде тоді, коли Росія буде мати атомову бомбу. Щоби недопустити до атомової війни, треба конечно довести до міжнародньої контролі над атомовою бомбою. Знов у третій статті Алсоп виказує, чому єдина Америка може запобігти війні і як це може статися.

Першою засадою американської політики, твердить Алсоп, є зрозуміння, що Америка є тепер у проводі Заходу, тобто стоїть за ті ідеали, за які велася війна. З такого зрозуміння йде друга засада, що Америка не може ухилитися від проводу, коли світ не має попасти під владу Советів із усім тим, що Совети собою представляють. Секретар Бирнс хоче довести до цього, щоб прийшло до порозуміння між Заходом і Советами. Як способи до такого порозуміння він має такі два аргументи для Советів: перший, що Советам не виплатиться теперішня їхня політика ворожнечі й імперіялізму, бо опозиція проти них засильна і занадто обєднана; другий, що коли Совети схочуть дійти до порозуміння з Заходом, то вони діждуться справедливого трактування.

Коли Бирнс став на такому становищі, то з цього виходить така послідовність: Америка, як провідниця Заходу, мусить сама бути сильна політично, економічно і збройно. Бо коли провідник самий сильний, тоді і Захід буде сильний.

Крім самої сили треба ще чогось іншого, а це основного зрозуміння, про що йде спір між Советами й Заходом. Совети занепокоїли світ твердженням, що їх система не може існувати побіч нашої системи. І тому вони хочуть виказати, що система Заходу не може втриматися. Йде просто про зрозуміння правди, що ситий чоловік хоче волі. Тому Захід старається наситити людину, а з цим і відродити суспільне й політичне життя. Для голодної людини воля не має значення. Тому нужда й голод є союзниками совєтської системи.

Секретар Бирнс ясно представив цю західню систему життя у своїй промові в Штутгарті про відбудову Німеччини на основі свободи й приватности. Там Бирнс теж сказав, що Америка не забереться з Европи, поки це не буде сповнене. Отже Німеччина стала підставою до відбудови повоєнної Европи на західних засадах життя. У Китаю, де панує старосвітська февдальна система, це далеко важче перевести, бо підданство пхає людей в обійми совєтської системи. Отже там треба щойно перевести великі економічні проекти, такі, як наводнення землі та упромисловлення краю. Це можна осягнути через сфінансування великих проектів при помочі Світового Банку.

Свобода чи неволя?

Оці питання, голод чи ситість йдуть впарі з іншими питаннями, а це питанням капіталістичної системи й некапіталістичної, тобто соціялістичної. В Америці можемо втримати чистий капіталізм, тобто такий, що держава не мусить вмішуватися в приватні підприємства і життя можна регулювати без державного плянування. В Европі вже цього питання нема, бо там мусить прийти до державної контролі на основі соціялізму і господарки під наглядом держави. Зате на перше місце вибилося питання: свобода, чи неволя? Свободу заступають демократичні, некомуністичні ліві елементи, а неволю заступає анти-демократична Комуністична партія. Отже виходить дуже складна роля наших делегатів: капіталістична консервативна Америка мусить підтримувати ліві проти-комуністичні елементи в Англії, Франції, Німеччині, Італії й Австрії. Це мусить бути зроблене, бо інакше Америка мусілаб підтримувати такі режими, який тепер є в Греції, а він представляє неволю з іншого боку. Крім цього такий режим, як у Греції не має вигляду на будуче, отже шкода витрачувати енергію на його хвилеву підтримку.

Оце є ті важкі конечності американської політики, які мусить мати на увазі секретар Бирнс. Питання лише, чи Совети згодяться на таку основну переміну своїх понять? Совєтські провідники це практичні люди, твердить Алсоп. Коли вони побачуть, що Захід обєднаний і сильний і коли вони зрозуміють, що ми поступаємо справедливо супроти них, тоді вони залишать свої безупинні експанзійні авантури. Одначе нам треба витримати на раз вибраній дорозі — пригадує автор статей.

А чи є яка інша можливість? — питається Алсоп. І дає сами на це відповідь і каже: це є здача перед Советами. Таку здачу проповідує Волес у своїй загадочній промові, домагаючися загоди, розброєння й угодовства. Є ще й третя можливість, а це війна для недопущення до атомової війни. Хто розуміє, що значить війна в теперішньому часі, такий не буде проповідувати війни, не використавши наперед всіх інших можливостей. Війну треба приняти лише тоді, коли вона нам буде накинена — кінчить Алсоп.

Микола Чубатий.

За нові кадри української інтелігенції

З різних центрів української еміграції в Европі, з Німеччини, Італії, Франції, Бельгії та Швайцарії, приходять відомості про пекучі потреби рятувати дорiст української інтелігенції, що в часах воєнного лихоліття опинився на еміграції. Серед бурунів війни та теперішнього повоєнного революційного руху сотки, а то й тисячі української інтелігенції вигинули в боротьбі за волю українського народу. Тисячі скосила перша большевицька окупація Західної України. В десятках західно-українських міст по вязницях та концлаґерах большевики залишили по собі сотки, а то й тисячі трупів, між якими був поважний відсоток інтелігентів.

На українську інтелігенцію спала теж важка рука НКВД-истів та сотки їх повандрували на вигнання в азійські далекі сторони на повільну смерть. Прихід націстівських наїзників на Україну теж скосив тисячі українських інтелігентів. Одних таки розстріляли, других затягли націсти у концентраційні табори, де їх тисячі вигинули. Тисячі затягнені на невільничі роботи по фабриках здебільша з підірваним здоровлям уратувалися та на еміграції.

Подібна доля зустрінула теж підсовєтську українську інтелігенцію, яку червоний цар нищив постійно від двох десяток літ. Ціль поступовання червоного окупанта ясна: позбавити український нарід інтелігентської верстви та переміни цілу українську націю в етнографічну масу, яку можна б легче зробити членами одного совєтського народу.

Застій в дорості інтелігенції.

За час воєнного пожару дорiст нової інтелігенції був майже припинений. Большевицька окупація ніколи не сприяла нормальному образуванню українського інтелігентного підросту. Націсти теж свідомо повели політику не допустити членів ненімецьких націй до високого образування, признаючи ці народи на рабів пануючої німецької нації. Націсти дозволяли тільки на ремісничі школи, щоби напродукувати фахових робітників. В той спосіб за час німецького володіння був замкнений університет у Львові, були теж позамикані всі університети на східній підсовєтській Україні.

Таким чином протягом пятьох літ війни дорiст української інтелігенції був майже зовсім припинений, а рівночасно тисячі української інтелігенції вигинули серед найважчих передвоєнних обставин.

Не може існувати нація без провідної верстви.

Український нарід ніколи не мав подостатком інтелігенції. Його інтелігентна верства все була замала в порівнанні потреб нації. Найкраще показалося це в часі будови української держави після першої світової війни. На східній та на західній Україні інтелігентна верства була така нечисельна, що було неможливо обсадити державний апарат своїми українськими силами, не говорячи вже про українську контролю в важливіших приватних економічних та технічних установах. Брак потрібної скількости нашої інтелігенції був одною із причин упадку української держави, бо українська держава не могла пустити в рух цілого апарату державної адміністрації при помочі своїх власних українських сил. Натомість чужинці-поляки та росіяни — затягнені до державної праці її прямо саботували.

Коли нині візьмемо під увагу, що в часі війни з одного боку тисячі українських інтелігентів вигинули, а нові не підростали, зрозуміємо усю грозу положення української нації в Европі та скрутне положення, в якім найшлася б будова української держави, на випадок колиб політичні обставин в Україні нагло змінилися. Звідси конечне домагання негайно звернути пильну увагу на підховання нової інтелігентної української верстви, що могла б як найбільше знання, а морально стояла б високо, віддана вірно тільки службі української поневоленої нації.

Таборові вихованки мусять йти в університети та високі технічні школи.

Серед теперішного лихоліття сталося дещо й корисного для українського народу. Сотки молоді, що свою науку тільки що зачали або перервали в часі війни, найшлися згуртовані по таборах, де українська інтелігентна еміграція потрапила зорганізувати взірцеві таборові середні (гімназії) і технічні школи та різні доповняючі курси. Українська молодь по таборах збігців чи полонених не змарнувала того часу, але його використала якнайкраще на своє образування. В той спосіб нині є тисячі студентства на університетах або вже готові до університетських студій. Ними мусять занятися українське громадянство тут за морем.

В різних країнах ці обставини є окремі, тому вкажемо який є стан тільки в найважніших осередках в Німеччині, Італії, Франції, Бельгії та Швайцарії.

Найчисленніша наша еміграція, а тим самим й кадри університетської молоді є в Німеччині. Вже нині на високих школах є там біля 2700 студентів, біля 800 вже готових кандидатів до університетських та технічних студій не могли найти в них приміщення і вони побільшать в біжучім академічним році число студентів до 3500. Кромі цього на високі студії жде сотки нових кандидатів, що покінчили студії в 25 таборових гімназіях та матуральних курсах. Все це разом в теперішнім академічнім році заокруглить число студентів на високих школах до 4000, а може й переступить це число. Деякі студенти користали досі з піддержки УНРРА, одначе сотки студентів Українського Вільного Університету в Мінхен та Технічної Господарської Академії в Регенбурзі не мали жадних підмог та прямо примирали на слабих німецьких картках, не маючи, як чужинці, ніякого звязку з німецьким громадянством. Поміч для них є конечна. Надіслана відозва Комітету Допомоги Українському Студентству (КОДУС) ставить цю справу американським українцям як пекучу проблему.

Друга з черги більша група, це студенти з табору українського війська в Ріміні. Управа табору рішена звільнити зі стану полонених понад 400 студентів, якщо для них будуть забезпечені студії на університетах в Італії. Цю справу взяв на себе Український Комітет Допомоговий в Італії, очолюваний Преосвященним Іваном Бучком. Цей Комітет потребує біля 50 тисяч долярів річно, щоби вивязатися зі своїх завдань та тим чином соткам української патріотичної молоді, що досі тільки настраждалася фізично та морально, запевнити образування як вільним громадянам на італійських університетах.

В Бельгії вже зорганізована група молоді, що студіює на університеті в Лувен. Ця група з браку фондів невелика. Число кандидатів до студій поза університетом значне і дотеперішню бурсу конечно треба побільшити та запевнити образування на відомім лювенським університеті.

Матеріяльну опіку над молодю академічною у Франції веде Український Місцевий Допомоговий Комітет, що його очолює о. Мітрат Перідон, моральну Академічний Комітет. В Швайцарії кілька десяток студентів студіює завдяки помочі швайцарського уряду та добродільних допомогових організацій.

Всі ці більші чи менші скупчення українського студентства на еміграції будуть марнуватися, коли серед американських та канадійських українців не зродиться живе почуття відповідальности перед народом наших батьків. Поміч всім тим осередкам є конечна. Потреби їх може й за великі як на наші матеріяльні сили, одначе розумно наладнана організація тої помочі може рахувати на піддержку благородних американських установ, щоби перевести рятункову акцію нашої підростаючої провідної верстви на еміграції. Ми мусимо виказати ще більшу жертвеність, ще більші зусилля, щоби помочи братам в Європі.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трилогії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

57)

— Ах, які бо в тебе нечисті ноги! Чому ти боса? Не маєш черевиків?

— Маю! Але в літі тепло й без черевиків. І бігати краще!

— Ага, краще! Пальці об каміння збивати! І ноги все треба мити що дня!

— А навіщо їх мити? Вони на другий день знов запорошаться! Тільки воду дарма зводити!

— Але босій ходити негарно! — доводив хлопець.

— Чого негарно? — не піддавалася Маруся. — Адже не кожна дитина може ходити боса! Я боса бігаю, навіть на пасовище їду. Ти мене ніколи не здігнав би! Певно босий і хати не перейдеш!

— Хто, я? — Олег загорожіився... — Ще я не бачив такого хлопця, що я його не здогонив би! Я всіх хлопців у дома здоганяю! — похвалився.

— Бо хлопці не швидкі! Дівчинки не здоженеш! — перечно казала Маруся.

— Хотів би я бачити! — поблажливо перечив хлопець, вагаючися. Справді, справа приймала зовсім інакший зворот! Хлопців він переганяв, але бо рухи хлопців звязані одягом. Дівчата можуть швидше стрибати, — ноги у них вільні! Цікаво, чи перегнав би він цю малу, чи ні? І непевний у висліді перегонів, хвалився:

— За те я вмію верхи їздити, а ти ні! Я на кожного коня сяду!

— І я сяду! Дідуньо вчить мене їздити верхи! ....

— То ми ще бачитимемо!... Хвалишся!

— А отже ні! — вперлася Маруся. — Побачиш самий!

Дорослі слухали дітočoї суперечки усміхаючись. Трохи засоромлений Олег від дівчинки відійшов. Поважно сів з сестрою рядом, сердито кидаючи на Марусю зором. Та зовсім осміліла.

— Що, хлопче, натрапила коса на камінь? — казав хлопцеві батько. — Це тобі, синку, не міська дівчинка! Гляди, ще за вуха надре!

— Не мене! Я її так вилупцював би! Хай би тільки до мене приторкнулася!

— І ти таку маленьку дівчинку би би? — журила Марія Олександрівна. — Не соромився?

Ще більш засоромлений Олег мовчки забрався з хати. Не міг зрозуміти, чому батьки обстають за цею... цею... Патлатою! — прийшло хлопцеві до голови не зовсім гарне прізвище. Трохи лихий пішов по подвірю, заглянув до хлівів. Коней батькових там не знайшов. Шукав, чим би то занятися! Подвіря огороджено довгим, аж до вулиці плотом. За плотом чийсь город, пекуча кропива на межі. З цілью пройтися по плоті аж до вулиці, скрабкався Олег на пліт. Певний був, що з хати на нього дивляться крізь вікна, не диво, — хотів показати світові своє геройство. Та геройство скінчилося трохи не плачем!... Не пройшовши й трьох кроків звалився він у кропиву, болючо попік руки й обличча. Впертий хлопчина швидко порадив. Скинув чоботи й таки діпняв свого, — пройшов плотом від місця своєї неслави, аж до віздових воріт від вулиці. Скочив, поставив коло хатних дверей чоботи і вже в шкарпетках нипав по подвірю. У що обернуться після прогулки шкарпетки — зовсім не дбав.

А в хаті дорослі правили своє, для дітей нецікаве. Марія Олександрівна розповідала чоловікові про події в далекому запіллі, про творення сільських і фабричних комітетів для розподілу поміщицьких та церковних земель й контролі над фабриками. Сусідні поміщики, звичайно, у перших тижнях революції похапцем забралися до міст. По посілостях зісталися управителі, економи. Піднимала голову причаєна польська меншість. Усякі Бялоскурські й Чарноскурські, ходачкова шляхта по маєтностях, отверто заговорила про польськість Правобережної України, про історичні права Польщі на українські землі, гень, аж за Глухів, Новгород-Сіверський, Полтаву й Лубни!

Ролю дончаків тепер виконують польські військові відділи корпусу Довбор - Мусніцького. Вже траплялися в повіті екзекуції над селянами. В кількох селах з десяток незаможних селян поляками закатовано на смерть. Селяни, певна річ, не зістаються в довгу! Палять фільварки, стирти збіжжа, громлять поміщицькі доми, розбирають по хатах меблі. Київська Центральна Рада зарядити розрухам не може. Не слухають її поміщики, не слухають і селяни. Для перших вона занадто соціялістична; для селян — занадто панська! Поговорюють про земельний закон, що його Рада збирається видати. Закон — справа майбутности, а поки що безпотрібно ллється селянська кров, ніщиться майно!

— А у нас як? — питав зажурений чоловік оповіданням.

— У нас все спокійно. Я ще перед сівбою скликала поважніших селян і старшину. Дала дозвіл засівати землю, скільки хто здужатиме, а там покажеться. Селян ніколи ми не кривдили, не скривдимо й тепер. Роздала стирту збіжжа біднішим! За те селяни обмолотили все до чиста збіжжя, добровільно засіяли землю й для нас!...

(Дальше буде).

Допоможіть вдержати і збільшити одинокий у світі український демократичний щоденник, що вже 54 років обєднує американських українців при ідейній праці та з вільної американської землі голосить правду про Україну.

Місяць жовтень є місяцем добровільної доплати до передплати „Свободи". Він дає Вам нагоду ділом оцінити працю „Свободи" і доплатою чи жертвою виявити розуміння ваги рідної преси.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

4. жовтня 1906 р.

ЗАСАДНИЧЕ ЖАДАННЯ ГАЛИЦЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

о. П. Петрицький, парох Колоколина в Рогатинськім повіті, в Галичині, скликав був до Чернева якісь „неформальні" збори, а львівське намісництво засудило його за це на три дні арешту. Коли жандарм явився в домі о. П. щоб його арештувати, о. П. лежав тоді хворий у ліжку і не міг поїхати відбувати кару. Після того комісар з Рогатинського староства, Кантор, явився з 6-ма вояками-драгонами і казав узяти о. Петрицького силоміць до арешту. Поваляного і побитого, лише у спіднім убранні забрали вояки до вязниці в Рогатині, де він відсидів своє. Другий раз комісар доручив о. Петрицькому письмо в польській мові, а коли о. П. відмовився приняти, його знову насильно вкинули на фіру і повезли до суду але суд його випустив. Ізза цеї нечуваної події появилася в „Ділі" стаття з підписом „Священик", а в ній поставлено таке домагання: хай декани в цілій Галичині скичуть священичі соборчики одного дня і хай з таких деканальних зборів вишлють до центрального уряду в Відні домагання, щоб усунути зі Львова намісника поляка за те, що під його адміністрацією діються такі насилля над священиками; хай домагаються поділу Галичини на два намісництва, одно українське у Львові, а друге польське в Краков;і хай зажадають негайного усунення комісаря Кантора, а вже від 1. вересня хай пічнуть загальний бойкот політичних властей у Галичині аж до дня сповнення українських домагань. „Усіх нас, священиків, не запроторять, а хочби й так мало статися, то тоді маємо за собою нарід і опінію Европи" — заявляє дописувач „Священик".

КІНЦЕВІ ВІДВІДИНИ Ю. БАЧИНСЬКОГО В КАНАДІ.

Дня 8. вересня загостив д-р Юліян Бачинський до фармерської місцевости Плезант Гом, у Манітобі, в Канаді. У неділю був на богослуженні в церкві, а потім загостив до українсько-англійської школи.. Тут питав маленьких діточок дещо з науки, а діти відповідали знаменито по українськи й по англійськи. Тут було пізнати працю учителя І. Василишина. — Члени читальні ім. Шевченка в Винипегу виписали письмо на прощання Ю. Бачинського перед його виїздом з Канади, а в письмі сказано між іншим таке: „Витали ми Тебе радісно. Ти гостював у нас у розпитував нас. Ми розказували Тобі. Ти слухав і вислухував. Ми ще не надивилися на Тебе, а Ти попрощав нас... Ми Тебе прощаємо, але ми з Тобою".

Піддержати роботу. Українського Конгресового Комітету

Уже добігає пів року від Третього Українського Конгресу у Вашингтоні і за цей час нам доводилось почути всілякі голоси як на тему самого Конгресового Комітету, так і його діяльности. Ми мали теж уже наявні докази його роботи, от хоч би висилка делегата на Мирову Конференцію в Парижі, меморіял якого відбився так широким відгомоном у світі. З нашого боку ми чули досі насамперед критику Конгресового Комітету, натомість нічого не говориться про наші обовязки та про потребу нашої піддержки в роботі Комітету. Сама, хочби і масова висилка делегатів на Конгрес, це ще далеко не все і тим ми свого громадського обовязку ще далеко не сповнили. Конгресовий Комітет, щоб міг виконати своє завдання як найвище представництво американських українців, потребує не тільки нашої критики, але насамперед нашої всесторонньої піддержки. На черговому Конгресі не тільки Комітет мусітиме здати звіт з довіреної йому роботи, але й всі ми, громадяни, матимемо за обовязок виказати теж наш вклад в цю працю.

Деяким успіхом під цим оглядом можуть виказатися українці в Дітройті. Місцеві делегати на Третій Український Конгрес тиждень після нього зійшлись та зорганізували Філію Українського Конгресового Комітету Митрополії Дітройт, завданням якого є віддержувати всіми засобами роботу центрального Конгресового Комітету та пильнувати про виконання постанов Конгресу на місці. До проводу Філії УКК в Дітройті увійшли Пилип Димян — голова, Осип Крупка — секретар і Анастазія Г. Біловус — скарбник. Управа Філії виготовила і розіслала окрему відозву до українських організацій та поодиноких громадян, в якій висняє значення центрального представництва американських Українці, яким являється наш Конгресовий Комітет та пригадує наші обовязки відносно цего представництва.

Встановлено членство Конгресового Комітету поодиноких наших організацій і товариств, з обовязком річної вкладки 25 долярів. До цего часу вже вісім товариств зложили свої вкладки, а деякі з них, як напр. відділ 31. Союзу Українок Америки, зложили вже вкладку і на 1947 рік. Управа Філії УКК Митрополії Дітройт вислала вже 100 долярів на працю центрального Комітету. Рівночасно підготовляється на листопад велике віче в українській справі, яке своєчасно проголоситься в пресі окремо.

Це початкова робота Філії УКК Митрополії Дітройт. Добре було б, щоби й інші місцевості пішли за цим прикладом та всі українці зорганізовано і одинцем всебічно піддержали працю Українського Конгресового Комітету для добра українського народу та за здійснення ідеалів нашої прибраної батьківщини — Америки.

Подала

Анастазія Г. Біловус.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Тетяна Саплива, касієрка місцевого комітету з Болтімор, Мд., переслала $100. Цю жертву зложили: Григорій Шулька, Олександер Жук, Петро Боднар, Анна Левко й Бр. св. Петра й Павла, від. 81 У. Н. Союзу по $10; о. Василь Маньовський, Теодор Чорній, Анна Чорній, Микола Шулька, Матвій Боднар і від 66 ровидіння по $5; Юлія Маньоська і Тетяна Саплива по $3; М. Крисоватий і С. Соммерман по $2; А. Харишин, П. Чайковський, О. Шандровський і А. Хімяк по $1, а $16 дрібними датками.

ЩО ПИШУТЬ?

ПОЛОЖЕННЯ НА ПОГРАНИЧЧІ УКРАЇНИ.

(З листа з Ярославщини, писаного 1. вересня 1946 до земляка в Америці).

Дорогий Друже: Твоє письмо справило мені велику несподіванку і приємність, бо я переконалася, що ще є люди на світі, які інтересуються і співчувають з нами у наших терпіннях і слідять наш тернистий шлях життя. Ти не можеш собі уявити навіть в теорії, що ми переживаємо на ділі. Ти щасливий! Найщасливіший з нас усіх, які ще тут лишилися або яких уже тут нема. Найстрашніші були два останні роки, в яких ми переляляли море сліз, одні за одними. Жахливий злочин переведено на Влодзьови, який потерпів двояку смерть: перше його вимучили до непритомності, і безвладості тіла і язика, а потім ще втопили в ріці Сяні. У цей самий спосіб гинули всі українці, які верталися з примусової праці в Німеччині. Їх оправляли за Сяном банди з тамтих сіл, потім над берегом стріляли і кидали в воду. Таких випадків можна числити на сотки, а на тисячі можна числити людей, які погинули по наших селах. Напр. в Пискоровичах в одній могилі лежать 600 осіб невинного цивільного народу. Інші села ще гірше представляються як наше, бо є села, що тільки денеде стоїть хатина без нічого коло неї і без нічого в ній.

На Дибкові є огнища, але вже з причини наших повстанців, бо вони попідпалювали ті хати, з котрих люди виїхали на Схід, а в їх господарствах мешкали поляки.

У цю саму ніч, коли згинув Влодзьо, замордовано сім осіб Н. Це виглядало страшне, бо я сама бачила вже на смертній постелі. Між тими 7 особами є обоє родичі, а з ними й діти, хлопці й дівчата.

У такім положенні, як Влодзо опинився теж священик з Доброї, який одинокий залишився в Ярославщині. Завдяки поважнішим особам в Синяві, які особисто за ним вставилися, його випустили, але зо свого здоровля він не має потіхи. Наш декан виїхав на Схід ще на весні 1945 р., також добре покривджений, а тепер перебуває в Золочеві. Там теж опинилася родина К. Наші усі дівчата, що працювали в урядах, і там працюють... І мені вже не багато бракувало до виїзду з цілою родиною, але родичі не дозволили. Тепер я не жалую. Я переживала різне й про це можна б цілу книжку списати. Майже цілий рік була я гостем у своїй хаті, а постійним місцем мого перебування було поле. Тут я чулася безпечнішою. Оду ніч ночувала я в однім місці, другу в другім, а третю ще в іншім, на загоні, в житі, чи поза чужими городами й тинами. Ми сиділи цілими родинами і наставляли наші вуха, що діється в селі. Тут рубали двері, там ревіла худоба, звідки інше доходив до нас плач дітей. Чути було браскіт шиб у вікнах, потім стріли. Ми бачили опісля жертви зпоміж наших людей.

Нераз людина нарікала, що живе на світі, нераз моїм бажанням було згинути десь без сліду, але ні! Видко, що життя було призначене на довше. Якось мала я щастя, що не попала ні разу катам у руки і вони не могли виконати свого пляну. Тепер уже трохи спокійніше, бо вже кілька місяців стоїть польське військо і ловить тих бандитів, але вони викуплюються і дальше перекрадаються.

Надія нас кріпить і ми не падаємо на дусі. Не даємо перероблятися нашим противникам, які всіми силами стараються наше гарне імя українців змазати з білого світу. Зносимо всі докори й насмішки з нашої мови, а потайки таки говоримо рідною мовою. Церковця наша знищена, ограблена, а наші обруси, свічники, образи маячіють у костелі, до якого й ми час від часу заглядаємо. Кілька наших хлопців відійшло до відділів У. П. Армії вже два роки тому. Не один з них уже посмертником. Дуже часто виступають в боях і багато їх гине, але без жертв не може обійтися...

Наш Р. написав з далекої Росії, що працює у варстаті шлюсарськім і за це дозволили йому написати листа. Дехто з Франції пише, що хоче родину забрати до себе, але не знати, чи це можливе.

КАМПАНІЯ

— на —

ПРЕСОВИЙ ФОНД "СВОБОДИ"

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:	Датки:	Відділ:	Датки:
Теодор Барна, передплатник	$ 5.00	258 Никита Джмелик	2.00
7 Дмитро Капітула	3.00	268 Андрій Мельник	2.00
25 Dr. N. Vostrosablin	3.00	270 Василь Гіль	3.00
45 Августин Колодій	2.00	270 Leon Duma	3.00
66 Тимко і Катерина Щербатий	4.00	271 Іван Черкіс	2.00
70 Стефан Ґнира	2.00	271 Anthony Bubniak	5.00
70 Петро Костик	3.00	275 Іван Сосульський	5.00
99 Михаїл Балко	2.00	276 Alex Granowich	2.00
99 Nicholas Marchewka	2.00	281 Л. Бачинський	5.00
123 Михайло Волощук	3.00	287 Leplie Hnatow	10.00
130 Peter Leszczuch	2.00	293 Роман Кузьма	5.00
156 Михайло Єдинак	2.00	296 John P. Fedan	5.00
163 Mr. & Mrs. William Shostak	2.00	300 Humen Fedor	2.00
163 Peter Paskowsky	2.00	312 о. Іван Федина	2.00
163 Іван Шеґда	2.00	316 John Paduchak	5.00
163 Michael Paranych	2.00	317 Михаїл Данків	3.00
170 W. Palkewich	10.00	324 Григорій Ґонта	3.00
170 Осип Логин	2.00	326 Іван Пашкевич	2.00
173 Стефан Рожак	2.00	361 Григорій Кіт	5.00
178 Олекса Буцяк	2.00	361 John Horishny	5.00
178 Петро Кухар	2.00	361 William Richards	2.00
204 о. Николай Матолич	5.00	361 Онуфрій Меленчук	1.00
204 Микола Максимович	10.00	361 Michael Wasko	8.00
213 Андрій Бурбела	2.00	361 John Dragan	5.00
213 Стефан Липа	10.00	361 Peter Humeniuk	5.00
213 Elias Stachiw	2.00	361 Іван Зарицький	3.00
215 Стефан Катала	2.00	361 Wasyl Goral	2.00
223 Peter Drozd	2.00	361 Іван Учитко	2.00
231 George Evanello	2.00	363 Михайло Луцишин	3.00
237 Mikolaj Bakobetz	2.00	363 Іван Базів	5.00
238 Іван Загоруйко	2.00	367 Василь Хомин	2.00
239 Nicholas Hanas	2.00	369 Стефан Новацький	5.00
239 Ланік Іван	2.00	376 Wasyl Ustianowski	5.00
247 Николай Гец	2.00	383 Лев Сілецький	5.00
247 Микола Кавчишин	2.00	385 Микола Семотюк	3.25
257 о. Александер Улицький	2.00	406 Петро Хімка	2.00

Адміністрація „Свободи".

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Нагода, яку треба використати.

Подібно, як в усіх інших містах, так і в Джерзі Сити відкриваються окремі публичні курси для осіб чужого походження, що мають бажання вивчити коректно англійську мову та познайомитись з історією, культурою та формою правління нашої країни. В Джерзі Сити ці курси відбуваються в Снайдер Гай Скул при Берґен і Миртл Евню, в Скул Но. 5 при Сирд енд Мерселес Стріт та в Скул Н. 11 при Берґен Сквер. Вони будуть відкриті в понеділок дня 7-го жовтня та будуть відбуватися кожного понеділка, вівтірка, середи і четверга від години 7.30 до 9.30 ввечері. На курсах навчають кваліфіковані учительські сили а крім мови, та історії країни, вчиться теж громадянських обовязків. В деяких школах, як напр. в Скул Но. 11, ці курси поділені на три класи для початкуючих, середніх і тих, які вже мають відповідні знання. Курси безплатні і це тим більше промовляе за тим, щоби якнайбільша кількість українців в Джерзі Сити, які не мають ще основного знання в згаданих ділянках, з цеї нагоди скористали. Кожного, хто зголошуеться, там радо вітають.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

З ювилею на скитальців.

Громадяни Іванна і Тома Подола дожили 25-ліття свойого родиного життя. З цеї нагоди приятелі і знакомі, яких вони мають в Шікаґо, рішили вшанувати їх в суботу, дня 14. вересня б. р.

Є дуже приємно писати про ювилей людей, які весь час були активними в українському народному життю. Про громадян Подолів кожний знае в нашому місті. Пані Подола перебула українську визвольну війну в рядах Української Галицької Армії, а приїхала до Америки дальше продовжувати свою працю для визволення землі її батьків. Була чинною в рядах Українського Золотого Хреста й до нині є секретаркою цеї орґанізації, яка на протязі довгих літ лишила по собі видні сліди своєї праці, як на українському так й на американському горизонті. В часі останньої війни відділ цеї організації створив зі своїх членів відділ Червоного Хреста та займався виробом медичних приборів першої помочі. Ювилятка положила немало праці і для Українського Народного Союзу. Приспаний і призабутий колись жіночий 125-тий відділ У. Н. Союзу, що по довгих роках свого життя числив кілька членів, нині це поважне Сестрицтво, в якому гуртуються активні союзові жінки і який на наступну конвенцію У. Н. Союзу вишле вже двох делегаток.

Неменше активним був й гром. Тома Подола.

Служив в Українській Галицькій Армії, а в Америці був довший час головою Українського Стрілецького Гуртка і 379-го відділу У. Н. Союзу. Жертвував на народні цілі і був все примірним громадянином в українській роботі, словом і ділом.

Всевишній поблагословив ювилятів „трьома дочками як голубками", якими може гордитися кожда мати і батько. Інтересуються вони українськими справами, бо родичі вщепили любов до них, навчили їх української мови і дали їм вищу освіту.

На ювилею, як звичайно, були промови і привіти. Гарну промову виголосив о. Лазар. Говорив він про призначення людини на цьому світ, про її обовязки супроти держави, в якій живемо, нації з якої походимо і нашої рідної церкви. Гром. М. Баран візвав присутніх до збірки на скитальців. Зложили на ту ціль як слідує: Шановні ювиляти $50; Васевич і Куропась по $5; Костерка, Побуцький по $3; Паньків, Обрескі, Івасів, Яворський, Леськів, Міллер, Фединський, Прокопів, Куць, Сочинець, і Боднарчук по $2; Баран, Гаврилишин, Ничай, Ґенюк, Васильців, Ліхтер, Коколюс, Маринів, Микльош, Собєский, Левтюх, Бучинський, Окаль, Пиндер, Хуньо, Чуба, Дудчак, Чуба, Дудчак, Дмитрів, Штим, Рибак, Пилипів, Семків, Козак, Плетяк, Оленець, Кулик, Ґучарді, Білецький, Литвин, Стронська, Крантерас, Шевчук, Краль, Огринівський, Келієт, Кремпіене, Терлецький по $1. Разом зібрано $125, які підписаний вислав до Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії.

Степан Куропась.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюете адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

3587. Мацуська Катерини (Війтик) з Хирова десь на скитальщині від брата Олійник Степана. (Часописи в Европі просимо передрукувати).

3588. Кошенюк Олекси Григорович від Аніксеєв Валентити.

3590. Топільницька Фрузі (Шишлик), Дурич Віктора і Семена, Бусінський Антона, Ярема Петра, Мельничко Дмитра, Маланяк Андрія і Николая, Возняк Юстини і Катерини з с. Страшович і Торгановичь, Самбір, від Дніпренко Семена і Олени (Кочерган).

3591. Цибяк Юлії (Кархут) з с. Чернилиця, Городенка, від д-ра Городинський Зенона.

3592. Добромільський Михайла з с. Стара Ропа, Самбір, від Попович Льва.

3593. Крацила Петра з с. Краківці, Яворів, від Крацила Стефанії.

3594. Гребенюк Рузі, Франі і Франка з с. Грабич, Товмач, від Зола Йосифа (Яцько).

3596. Гнат Івана з с. Бортятин-Довге, Мостиська, від Андрушко Василя.

3597. Ковалик Івана від Ковалик Івана, син Ілька з Радехова.

3598. Мартинів Марії, Цимбалістий Миколи, Романишин Володимира з с. Бовшів, Рогатин, від Мартинів Василя.

3599. Надомський з Миколаєва від Пришляк Богдана.

3600. Бобрівник Трохима, Дроздюк Миколи, Лесик Олекси, Салашінський Олександра і Марії з с. Полонне, Волинь, від Бобрівник Петра і Теклі.

3601. Величко Теодора (бувший бурмістр м. Станиславова) благає о афідевіт.

3603. Яремчук Василя з села Погорілець, Перемишляни, Мовна Катерини з с. Стільська, Миколаїв, від Клим Степана.

3604. Бабій Дмитра Кльофасів, Гринька і Івана з с. Голодівка, Рудки, від Ільків Катерини (Ловчицька).

3605. Гуло Павла з Мінська від Лабус Константина.

3606. Генрихс Мері (Товс), Оліяна і Бернарда, Дик Давида від Козловська (Генрихс) Катерини.

3607. Піскунов Кон. Петрович з обл. Ростов від Піскунов Андрія.

3608. До вуйка від Стасевич Миколая.

3609. Панченко Олександра Мик. з с. Янова від Лукіяненко Хризанфа.

3610. Крупчин Катерини, Малик Дмитра з с. Велдіж, Долина, від Маштович Дмитра.

3611. Василівський Филипа від Василівський Павла.

3612. Дільний Михайла, Гаєвий Михайла, Макар Івана і односельчан села Мерців, Перемишляни, від Дільний Ілька.

3613. Спариняк Петра з с. Солець, Дрогобич, від Когут Петра.

3614. Чубуков Андрія від д-ра Коваль Володимира.

3615. Бек Марії від Сіяк Дарії з Коломиї.

3616. Буряк Степана, Михайла і Миколая з с. Ольхівці і Мшани, Коросно, від Буряк Марії.

3617. Скоревич Станислава з с. Устечко н. Д. від Скоревич Омеляна.

3619. Крупа Андрія, Миколи і Дмитра, Рацький Івана з с. Річиця, Рава Руська, від Крупа Василя.

3622. Долина Катерини від Лещеня Василя.

3623. Павлик Михайла, Матильди, Яворський Михайла від Павлик Миколи.

3624. Мошора Івана від Мошора Михайла з с. Лісова, Добромиль.

3625. Доронюк Василя з села Остринї, Товмач, від Доронюк Петра.

3626. Гордиський Івана і Осипа, Саврин Карла з с. Гордині Шлях. від Білинський Осипа.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 27. серпня 1946 р. помер
ТЕОДОР ЖДАН,
член Тов. Запорозька Січ, від. 283 У. Н. Союзу в Оборн, Н. Й.

Покійний був дуже щирим українцем та ревним Союзовцем, жертвуючи немало грошей і часу на народні цілі. Полишив у смутку жену Меланію і сина Василя Лучку.

Похорон відбувся 30. серпня з дому жалоби, 175 Seymour St. при великім здвизі народу, Тов. і інших організацій. — В. Й. П.!
Секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 5. жовтня, на 435 Мейн ул. у Ст. Боніфейс Гол., в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів на збори. — І. Бурнас, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пресв. Тройці, від. 158, відбудуться 5. жовтня, в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі, 216 Гренд ул. Просимо членів прийти, бо є важні справи до полагодження. — М. Кіт.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 4. жовтня, в год. 7:30 ввечір. Буде 3-квартальний звіт і важні справи до полагодження. Не явившийся на збори член підлягає карі згідно зо статутом. — Уряд.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членнць, що місячні збори відбудуться в неділю, 6. жовтня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 2. пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на час, бо будуть важні справи. — М. Галькевич, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Ів. Франка, від. 241, повідомляе своїх членів, що три-квартальні збори відбудуться в суботу, 5. жовтня, в год. 7. ввечір, в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори. — С. Бардачевський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Три-квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 388, відбудуться в неділю, 6. жовтня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Є важні справи до полагодження, а іменно справа нової грамоти, яку видав У. Н. Союз. Взиваємо довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Весоловський, І. Михальцевич, І. Сорока.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, відбуде місячні збори в неділю, 6. жовтня, зараз по Сл. Божій, в сали парохіяльній. Просимо членів прийти на час і вирівнати свої залеглости. — Уряд.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ ПОМЕШКАННЯ

зложеного з трьох кімнат або 2½, з лазничкою, для двох осіб, в одній з місцевостей положених між Ню Йорком та Белмор при лінії Long Island R. R., з догідним получением до залізничої стації. Зголошення прошу слати до: 195,-

L. DOBRIANSKY,
325 E. 16th St., New York, N. Y.

Пошукується **ЮЛІЇ БРЕҐІДИР** з села Малашівці, повіт Тарнополь. Виїхала до Америки в 1933 році, має перебувати в Ню Йорку. Пошукують її **ЙОСИФ І ЙОАННА КЕЙСА** з Плотича Мала.

Хто би про неї знав, або вона сама, прошу зголоситися на адресу:

ANASTASIA PIDGURSKA,
591 Liberty Ave., Jersey City, N. J.

МІХАЛ ХРИСТИНЮК
пошукує своїх сестер
АННУ І АНАСТАЗІЮ з роду ХРИСТИНЮК.

Приїхали до Америки 1910 року. Анастазія тепер пишеться **РЕНСЕДЕН.** Якби хто знав про них, або вони самі, просимо зголоситися на нашу адресу:

Mrs. M. TRACY,
724 E. 7th St., Chester, Pa.
або просто на його адресу:
MICHAEL CHRYSTYNUK,
UNRRA Team 307,
Camp 9 (Four or H),
Bamberg (23a), Manarstrasse 2
Deutschland, Bayern,
U. S. A. Zone — Germany

МИХАЙЛО ГАВРИЛЮК, на скитальщині в Австрії, пошукує свого стрия **ЮРКА ГАВРИЛЮКА (Галло),** походить з села Довжка Войнилівська, Зах. Україна. Голоситись на адресу:

R. M. DMYTRIW,
48 Sullivan St., Rochester 5, N. Y.

ПОШУКУЮ МИХАЇЛА ГОЛДУ

з села Костинці, Буковина, має перебувати у місті Ню Йорку. Прошу краянів відізватись, бо маю лист з краю до вас і дуже важну вістку. Прошу писати на адресу:

ALEXANDER YELEKA,
72 W. Huron St., Chicago 10, Ill.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ТАРЗАН, ч. 1460. Обман надто переконливий.

Удаючи, що він є загіпнотизований, Тарзан поступився до Діяни, щоб її схопити і з нею втечи.

Загіпнотизована дівчина стояла наче статуя і ждала.

Одначе Тарзан дальше удавав, що він загіпнотизований, а навіть ошукав самого Банту, який боявся за життя Діяни.

Коли малпо-чоловік зближався до дівчини, Банту несподівано замахнувся костуром.